

„Czyste Powietrze” w nowej odsłonie

► **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach podsumował działanie programu „Czyste Powietrze” po zmianach wprowadzonych w marcu.**

Wprowadzono wówczas obowiązkowy audyt energetyczny, uproszczono wniosek o dotację oraz uruchomiono nową, bardziej przejrzystą wersję programu, lepiej dostosowaną do potrzeb beneficjentów i zabezpieczającą przed nieuczciwymi praktykami najuboższych mieszkańców, m.in. poprzez wprowadzenie operatorów, którymi mogą być gminy lub Fundusz. Łaziska Górne i Orzesze są już takim operatorem i mieszkańcy mogą liczyć na wsparcie i pomoc przy korzystaniu z programu.

Wstrzymanie naboru wniosków w pierwszych trzech miesiącach roku miało wpływ na ich liczbę.

W pierwszym półroczu 2025 roku w programie „Czyste Powietrze” Beneficjenci złożyli 1 572 wnioski o dofinansowanie na łączną kwotę **72 937 759,29 zł**, w tym **1 537** wniosków w naborze od 31.03.2025 r. na kwotę **71 438 734,29 zł**.

W tym okresie podpisano **4 669** umów o dofinansowanie na kwotę **223 075 072,64 zł**, w tym 281 umów w naborze od 31.03.2025 r. na kwotę **10 314 853,32 zł**.

Wypłacono dotację dla **9 936** umów na łączną kwotę **229 995 524,39 zł**

(w tym **3 081** zaliczek dla **2 263** umów z prefinansowaniem **77 232 279,16 zł**), w tym dla **5** umów z naboru od 31.03.2025 r. na kwotę **109 295,25 zł**.

Od kwietnia wprowadzone zostały nowe progi dochodowe dla poszczególnych poziomów wsparcia oraz zasady korzystania z programu.

- Podstawowy poziom dofinansowania - 40% kosztów (dla dochodu do 135 000 zł rocznie).
- Podwyższony poziom dofinansowania - 70% kosztów (dla dochodu 2 250 zł/osobę w gospodarstwie wieloosobowym lub 3 150 zł w jednoosobowym).
- Najwyższy poziom dofinansowania - 100% kosztów (dla dochodu 1 300 zł/osobę w gospodarstwie wieloosobowym lub 1 800 zł w jednoosobowym).
- Obowiązkowe jest przeprowadzenie audytu energetycznego przed rozpoczęciem inwestycji oraz uzyskanie świadectwa energetycznego po jej zakończeniu, co ma na celu zapewnienie efektywności energetycznej budynku. Audyty muszą być podpisane przez osoby wpisane na listę MRiT.

- Dofinansowanie można uzyskać tylko raz na dany budynek. Ma to na celu zwiększenie efektywności programu i ograniczenie nadużyć. Aby ubiegać się o dofinansowanie, wnioskodawca musi być właścicielem lub współwłaścicielem budynku przez co najmniej 3 lata przed złożeniem wniosku, z wyjątkiem przypadków dziedziczenia.

Program będzie realizowany w latach 2018-2032. Umowy z beneficjentami będą podpisywane do 31 grudnia 2030 r., a środki będą wydatkowane do końca 2032 r.

5. CZĘŚĆ PROGRAMU „CZyste Powietrze” - 15 lipca został wznowiony nabór wniosków.

Do 31 sierpnia 2025 roku trwa przyjmowanie wniosków w programie Czyste Powietrze od osób, które poniosły koszty inwestycji i nie zdążyły złożyć wniosku przed zawieszeniem programu w ubiegłym roku.

Okres przejściowy daje możliwość uzyskania dotacji w ramach programu za wydatki poniesione już od 28 maja 2024 r. To propozycja dla tych, którzy z różnych powodów nie zdążyli złożyć wniosku o dofinansowanie przed zawieszeniem poprzedniego naboru 28 listopada 2024 r.

Wnioski składane przez GWD w okresie od 1.08.2025 r. do 31.08.2025 r. będą przyjmowane warunkowo, ponieważ

Przedsięwzięcia realizowane w ramach Części 5. Programu polegają na poprawie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych (wraz z instalacją OZE) - wkład w program „Czyste Powietrze”. W ramach naboru, można wnioskować o wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na kocioł gazowy/kotłownię gazową spełniające warunki programu oraz montaż lub modernizację instalacji wewnętrznych c.o. i c.w.u. - pod warunkiem wymiany źródła ciepła. Kosztem kwalifikowanym jest również dokumentacja projektowa.

Okres kwalifikowalności kosztów:

- Poniesienie pierwszego kosztu kwalifikowanego mogło nastąpić od 28.05.2024 r.
- Zakończenie realizacji prac (poniesienie ostatniego kosztu kwalifikowanego) musiało nastąpić do 31.12.2024 r. Jedynie w sytuacjach przesunięcia terminu przyłączenia do sieci dystrybucji gazu przez operatora, na uzasadniony wniosek Beneficjenta, WFOŚiGW może przedłużyć okres realizacji przedsięwzięcia jednak nie dłużej niż do 30.06.2029 r. Wydłużenie może dotyczyć tylko podłączenia do sieci dystrybucji gazu i złomowania likwidowanego źródła ciepła, pozostałe prace - tj. zakup i montaż źródła ciepła oraz instalacji c.o./c.w.u. - muszą być wykonane do 31.12.2024 r.

Gminy jako operatorzy programu

Gminy pełnią rolę operatorów programu, zapewniając beneficjentom bezpłatne wsparcie na każdym etapie inwestycji. Pomagają w wyborze wykonawcy i kontrolują realizację przedsięwzięcia.

Łaziska Górne i Orzesze już podpisały z Funduszem stosowną umowę.

Rolą operatora jest prowadzenie beneficjentów z grup wniosków o podwyższonym oraz najwyższym dofinansowaniu i z prefinansowaniem od początku do końca, czyli wypłaty dotacji. Ma to uchronić grupę mniej zaradnych beneficjentów, przed procederem naciągania na niepotrzebne koszty, ale zapewnić też poprawność wykonania całościowej inwestycji, w ramach której mieszkańcy otrzymują dofinansowanie.

Obecnie Fundusz podpisał 153 umowy z gminami na prowadzenie punktów PKI oraz 79 porozumień w ramach Operatorów Gminnych - Łaziska Górne i Orzesze już dopełniły formalności w obu przypadkach.

Od początku trwania nowej odsłony programu „Czyste Powietrze” w ramach Operatora, którym jest Fundusz złożono 160 wniosków, w poziomie podwyższonym i najwyższym dofinansowania, natomiast poprzez Gminnych operatorów złożono łącznie 289 wniosków na poziom podwyższony i najwyższy.

trwa proces zmiany programu. Nie ma to wpływu na składanie w systemie wniosków na warunkach okresu przejściowego, natomiast ostateczna decyzja w sprawie udzielenia dofinansowania będzie mogła być podjęta po finalnym zatwierdzeniu zmian w programie przez Zarząd NFOŚiGW.

Od 1 września 2025 r. termin ponoszenia kosztów kwalifikowanych w nowym programie „Czyste Powietrze” będzie liczony według zasady: nie wcześniej niż 6 miesięcy przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie. Koszty poniesione wcześniej, jak i przed oddaniem budynku do użytkowania, nie będą kwalifikowane.